

LUND UNIVERSITY

Dendrokronologisk analys från en arkeologisk undersökning av en rustbädd vid Millesvikskyrkan i Värmland

Linderson, Hans

2012

Document Version:
Förlagets slutgiltiga version

[Link to publication](#)

Citation for published version (APA):

Linderson, H. (2012). *Dendrokronologisk analys från en arkeologisk undersökning av en rustbädd vid Millesvikskyrkan i Värmland*. (Dendrorapporter i Lund; Vol. 2012:49). Lund University.

Total number of authors:

1

General rights

Unless other specific re-use rights are stated the following general rights apply:

Copyright and moral rights for the publications made accessible in the public portal are retained by the authors and/or other copyright owners and it is a condition of accessing publications that users recognise and abide by the legal requirements associated with these rights.

- Users may download and print one copy of any publication from the public portal for the purpose of private study or research.
- You may not further distribute the material or use it for any profit-making activity or commercial gain
- You may freely distribute the URL identifying the publication in the public portal

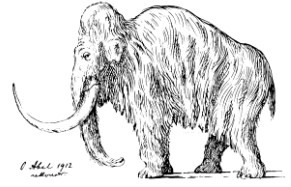
Read more about Creative commons licenses: <https://creativecommons.org/licenses/>

Take down policy

If you believe that this document breaches copyright please contact us providing details, and we will remove access to the work immediately and investigate your claim.

LUND UNIVERSITY

PO Box 117
221 00 Lund
+46 46-222 00 00

15 oktober 2012

Nationella Laboratoriet för Vedanatomi och Dendrokronologi, rapport nr 2012:49

Hans Linderson

**DENDROKRONOLOGISK ANALYS FRÅN EN ARKEOLOGISK UNDER-
SÖKNINGAR AV EN RUSTBÄDD VID MILLESVIKSKYRKAN I VÄRMLAND****Uppdragsgivare:** Värmlands museum, Björn Wallbom, Box 335, 651 05 Karlstad**Område:** Värmlandsnäs **Prov nr:** 73213-214 **Antal prov:** 2**Dendrokronologiskt objekt:** Rustbädd, huvuddelen av proverna återsänds för hållfasthetstest, fotodok.**Resultat:**

CATRAS Dendro nr:	Prov Nr :	Träd- slag	Antal år (antal radier om annat än 2)	Splint (Sp) Bark (B) Vank. (W)	Datering av yttersta årsring i provet	Beräknat Fällningsår E(Efter) V(vinterhalv- året)	Trädets egenålder, uppskattning
73213	1	Tall	88(3)	Sp 48, B	Ej datering	Se nedan	100-120
73214	2	Tall	107(3)	Sp 51, B	(1577)	(V 1577/78)	120-140

Kommentarer till resultatet

Den dendrokronologiska analysen gav ingen säker datering.

Det utfördes därför två C14-analyser på de två stockarna, dendroprov 73213 och dendroprov 73214. Virket förutsågs, av uppdragsgivaren, vara av samma ålder. Om detta är riktigt kan C14-dateringen bli mer exakt om man väljer vissa årsringar med ett exakt antal årsringars skillnad. Här är detta antal 80 år. Jag valde därför på prov 1, 73213, årsringarna med egenåldern 84 år och på prov 2, 73214, årsringarna med egenåldern 4 år.

Resultatet inklusive hänsyn till egenåldern (avverkningsålder) för:

Prov 1 är 1389-1554 AD (kalibrerat, 2 sigma)

Prov 2 är 1444-1644 AD (kalibrerat, 2 sigma)

Detta innebär att avverkningen har inträffat inom denna tid. Om man fortsätter att anta att virket är avverkat vid ett tillfälle för att bygga rustbädden så ha detta skett, baserat uteslutande på de två C14-resultaten frikopplade från varandra, att virket skulle vara avverkat någon gång mellan 1444-1554.

Men antagandet att det skiljer 80 år mellan proverna gör inte sammanvägningen av C14-resultaten mer precist, vilket indikerar att antagandet inte stämmer, att virket skulle vara avverkat samtidigt. Detta visade även den dendrokronologiska analysen. Vi kan därför på goda grunder konstatera att virket inte är avverkat samtidigt.

Den dendrokronologiska analysen av prov 2 föreslår att yttersta årsring dateras till 1577. Detta förslag uppnår inte till fullo de kriterier vi ställer för en säker datering, därav det kompetterande stödet av C14-analysen. Men med stöd av C14-resultatet som pekar på en avverkning 1444-1644 är det därför sannolikt att avverkningen har skett **vinterhalvåret 1577/78**. Rustbädden bör därför vara uppförd 1578 eller något år

senare. Virket förefaller, lite oväntat, inte vara hämtat i Klarälvens dräneringsområde utan snarare från Vänerns södra eller östra dräneringsområde.

Prov 1, 73213, bör vara en återanvänd stock, avverkad, i enlighet med C14-resultatet, någon gång under åren 1384 till 1554. Att det inte fås något tillräckligt bra signal i den dendrokronologiska analysen, som kan föreslå en datering, inträffar frekvent med enstaka dendrokronologiska prover. Det är därför en stor fördel om man kan ta flera prover från samma byggnadstillfälle. Ändå blev det ett överraskande dåligt resultat på just detta virke som var bra provtaget, ostörd tillväxt, ganska många årsringar (88). Man kan därför tänka sig en negativ bevisföring i detta sammanhang. Efter digerdöden 1350 byggdes det mycket litet under drygt hundra år, det innebär att det dendrokronologiska underlaget för dateringar är svagare under denna tid, vilket skulle kunna förklara det dåliga dendrokronologiska resultatet och måhända föreslå ett avverkningsår i C14-resultatets första hälft.

Hans Linderson.

Sölvegatan 12, S-223 62 Lund Tel. +46-46-2227891, 0738-448812

Fax +46-46-2224830

e-mail: Hans.Linderson@geol.lu.se

Faktura framställs senare av Lunds Universitet.

Mätresultaten kommer att bevaras på laboratoriet och utnyttjas i universitetets forskning.

Proverna kommer att ingå i RAÄ's arkiv och förvaltas av laboratoriet.

Rapporter och andra skrifter angående de dendrokronologiska resultaten tas tacksamt emot.

Med hälsning och önskan om fortsatt samarbete.

Hans Linderson, Laboratorieföreståndare

Lunds Universitet

Laboratoriet för Vedanatomi och Dendrokronologi, Sölvegatan 12, 223 62 Lund

E-post: Hans.Linderson@geol.lu.se

Tel: 046-2227891 , 0738-448812